
153 §

HYVINVOINTILAUTAKUNTA 9.10.2023 § 52

**LAUSUNTOPYYNTÖ ITÄ-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEEN
PALVELUSTRATEGIAN LUONNOSVERSIOSTA**

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue (15/2023, aluehallitus 17.08.2023, § 201) pyytää sidosryhmiltä lausuntoja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategian luonnosversiosta 18.10.2023 mennessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 11 §:n mukaan hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Suunnitelman tulee olla julkinen. Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa strategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue käynnisti palvelustrategian valmistelun huhtikuussa 2023. Palvelustrategian valmisteluun on osallistettu laajasti eri sidosryhmiä, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia sekä luottamushenkilöitä. Aluevaltuusto ja aluehallitus ovat käsitelleet palvelustrategian sisältöjä iltakoulutyöskentelynä. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia sekä muita työntekijöitä on haastateltu tavoitteena tunnistaa Itä-Uudenmaan lähivuosien keskeisimmät pitkän aikavälin tavoitteet ja kehitystoimet sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lisäksi palvelustrategian sisältöjä on työstetty yhteistyössä palvelutuotannon ammattilaisten kanssa kolmessa työpajassa kevään 2023 aikana. Palvelustrategiaa on valmisteltu samanaikaisesti Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen tuottavuusohjelman kanssa ja näiden asiakirjojen työstö aloitettiin yhtäaikaisesti huhtikuussa 2023. Tuottavuusohjelma vie palvelustrategian tavoitteet käytäntöön sisältäen arviot taloudellisista vaikutuksista, kuvauksen keskeisistä toimenpiteistä sekä kuvauksen toteutuksen vastuista ja aikataulusta. Tuottavuusohjelman valmistelu

jatkuu syksyllä 2023, ja siitä päätetään erillisenä päätöksenä palvelustrategiasta, kuitenkin niin, että palvelustrategian sisällöt näkyvät konkreettisesti osana tuottavuusohjelmaa.

Sote-uudistuksen tavoitteet eivät täyty, jos kunnilta ja kuntayhtymiltä siirtyneille palveluille ei tehdä mitään hyvinvointialueella. Yhdenvertaisten, laadukkaiden ja kustannustehokkaiden palvelujen tuottaminen vaatii vahvaa toiminnan yhteensovittamista palvelutuotannossa. Lisäksi se vaatii paljon yhteistyötä hyvinvointialueen sisällä kuin kuntien kanssa. Sosiaali-, terveyspalveluja tuotetaan ja käytetään jatkossa erilaisessa toimintaympäristössä kuin nyt. Siksi tulevaisuusnäkökulman tulee olla vahvasti mukana palvelustrategiasta päätettäessä. Muutos ei tapahdu itsestään, vaan se vaatii tekoja niin toiminnassa, rakenteissa kuin ajatusmalleissa. Strategiatyön onnistuminen edellyttää luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistä ymmärrystä sekä yhteisen käsityksen tulevaisuuden tavoitteista.

Palvelustrategian tärkein sisältö on tiivistetty kolmeen kehityskärkeen, joille jokaiselle on omat tavoitteet:

1. Tarpeen mukainen nopea ja suoraviivainen oikeaan palveluun pääsy sekä asian hoito:

- 1.1 Yhdenvertainen ja nopea palveluihin pääsy koko hyvinvointialueella
- 1.2 Toimiva ja tehokas neuvonta ja asiakasohjaus
- 1.3 Asiakaslähtöisesti tuotetut palvelut
- 1.4 Saavutettavasti viestityt ja kuvatut palvelut
- 1.5 Ennaltaehkäisevän, kuntouttavan ja itsepalvelujen vahvistaminen palvelutarjonnassa

2. Alueellisesti yhtenäinen ja toiminnallisesti integroitu palvelutuotanto:

- 2.1. Palveluntarpeeseen vastaava monipuolinen palveluverkosto
- 2.2. Selkeät ja yhtenäiset palvelutuotannon prosessit sekä toimintatavat
- 2.3. Kustannustehokkaat palveluiden tuotantotavat eri tuotantokeinoja hyödyntäen
- 2.4. Yhtenäiset tietopohjat ja tiedolla johtaminen
- 2.5. Sujuva yhteistyö HUS-yhtymän, kuntien, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa

3. Palvelutuotantoa vahvistava riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö sekä kestävä johtaminen:

- 3.1. Palvelutuotantoa tukeva henkilöstörakenne ja resursointi

-
- 3.2. Laadukas johtaminen palvelutuotannon ytimessä
3.3. Tukevat ja monipuoliset työskentelymallit palveluita järjestäessä
3.4. Palveluiden laatua tukeva henkilöstön osaamisen kehittäminen

Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä tulee olla osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia palvelustrategian laadinnassa. Palvelustrategia luo perustan hyvinvointialueen toiminnan suunnittelulle ja taloussuunnitelmalle. Ehdotus käsiteltiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa 19.9.2023 lähetekeskusteluna, minkä jälkeen hyvinvointialue lähetti hyvinvointialueen palvelustrategialuonnoksen lausuntokierrokselle aluehallituksen kokouksen jälkeen niin, että alueen sosiaali- ja terveystieteiden tuottajilla sekä muilla sidosryhmillä on mahdollisuus lausua näkemyksensä palvelustrategian sisällöstä ennen päätöksentekoa.

Pukkilan kunnan lausunto:

Pukkilan kunta toteaa, että Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategian luonnosversion toteutuksessa on osallistettu monipuolisesti eri tahoja. Palvelustrategian kehityskärjet tavoitteineen ja mittareineen muodostavat kokonaisuuden, joka kuvaa tämän hetken väestötilannetta, yleisesti sote-palveluissa havaittavia kipukohtia ja ratkaisumalleja. Kärjet nostavat hyvin esille tärkeimmät kehitystyötä edellyttävät osa-alueet. Pukkilan kunta näkee valittujen kehityskärkien ja tavoitteiden vahvan merkityksen, jotta sote-palvelut voidaan jatkossakin tarjota kentällä, jolla on paljon tarpeita, haasteita mutta myös mahdollisuuksia.

Ensimmäinen kehityskärki vaatii edetäkseen kohti tavoitteita, ehkäisevän työn vahvistamista sekä varhaisen vaiheen hoitoon hakeutumiseen kannustamista. Tässä tarvitaan digitaalisten ratkaisujen, asiakaskuulemisen ja viestinnän lisäksi kustannustehokkaita, aidosti esteettömiä tiloja, joihin asiakkaan on helppo saapua käytettävissä olevin liikkumismahdollisuuksin. Tärkeää on myös se, että tiloissa tai maantieteellisesti lähietäisyydellä on eri toimijoiden tarjoamia palveluita ja sote-palvelupolun tuntevaa henkilökuntaa sekä yhteistyökumppaneita. Pukkilan kunta toteaa, että Hyvinvointikeskus Onnissa tämä tilanne mahdollistuu erityisen hyvin ikääntyneen väestön kohdalla, koska tiloissa palvelee kunnan muiden palveluiden lisäksi kunnan senioripalveluiden henkilökuntaa. Tiloihin on helppo ja esteetön pääsy myös mahdollisesti muista kunnista saapuville asiakkaille. Esteetön saapuminen, tutut tilat sekä henkilökunta pienentävät palvelun piiriin hakeutumisen kynnystä ja lisäävät turvallisuuden tunnetta. Näin toiminnassa mahdollistuu varhainen puuttuminen orastaviin terveyshuoliin sekä ehkäisevä työote. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä määrää pykälässä 4: ”Palvelut on

toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita.”

Pukkilassa on tehty tiivistä verkostoitumistyötä hyvinvointialueen, kunnan, yhdistysten ja evankelisluterilaisen seurakunnan kesken. Näin palveluntarve kuormittaa sote-palveluita vähemmän, kun käytössä on koko kunnan ja yhteistyökumppaneiden sote-palveluita tukeva palveluvalikoima.

Toisen kehityskärjen tavoitteiden toteutumista tukee Pukkilassa sijaitsevien Onninkotien toiminta. Kunnan kanssa tehtävällä yhteistyöllä ja säätiön avustusvarojen mahdollistamana Onninkotien laadukas työ toteutuu asukkaiden parhaaksi. Hyvänä esimerkkinä tästä voidaan pitää edistyksellisessä Aura-hankkeessa tehtyä työtä hyvinvointialueen ja kunnan senioriväestön kulttuurihyvinvoinnin turvaamiseksi ja senioripalveluiden Onninkoteihin tarjoamaa virkistystoimintaa säännöllisesti kolme kertaa viikossa. Asukkaiden hyvinvointia lisäävää vapaaehtoistyötä organisoidaan myös kunnan kautta. Pukkilan kunta myös toivoo, että ikääntyneet pukkilalaiset pystyisivät asumaan kotikunnassansa Pukkilassa myös elämänsä viimeiset hetket.

Sote-palveluiden saatavuus ja saavutettavuus ovat periaatteita, joiden tulee toteutua aidosti palveluita käyttävien asiakkaiden suuntaan. Pukkilan kunta pitää erityisen tärkeänä, että palveluiden saatavuus- ja saavutettavuus-periaate on nostettu luonnoksessa periaatteellisen tason, edesautettaviksi ja edistettäviksi seikoiksi hyvinvointialueella tulevana vuosina. Sote-palveluiden saavutettavuus tulee jatkossakin taata kielellisestä taustasta, terveydentilasta, iästä, sosioekonomisesta asemasta tai asuinpaikasta riippumatta koko Itä-Uudenmaan alueella.

Etä- ja digipalveluiden käyttöön Pukkilan kunta suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti, mutta niiden käyttöönotossa on huomioitava ihmisryhmät, joilla ei ole käytössään laitteita, osaamista tai tukea kyseisten palveluiden käyttöön.

Hyvinvointialueen paikalliset palvelut tarvitsevat osaavaa ja sitoutuvaa henkilökuntaa. Ylläpitämällä lähipalveluja Pukkilassa, hyvinvointialue voi rekrytoinneissaan hyödyntää paikallisia osaajia sekä sidosryhmiä. Yhteistyöllä voidaan tukea alueellista elinvoimaa ja vähentää alueellista eriarvoisuutta.

Luonnoksessa mainitut mittarit muodostavat kokonaisuuden, jonka Pukkilan kunta katsoo hyvin kuvaavan onnistumista tavoitteiden

saavuttamisessa. Mittaritietojenkeruussa Pukkilan kunta kuitenkin näkee joitakin riskejä. Pukkilan kunta haluaa muistuttaa, että luonnoksessa mainitut, mittareina käytettävät tyytyväisyyskyselyt on kyettävä toteuttamaan niin, ettei vastauskatveja synny potentiaalisen vastaajan taustasta ja taidoista johtuen. Myös käytettävät viestintäkanavat tulee valita niin, ettei tiedotuskatveja tai syrjintää pääse syntymään.

PÄÄTÖSEHDOTUS/hvj:

Hyvinvointilautakunta esittää lausuntona kunnanhallitukselle esittelytekstissä olevan lausunnon.

§ 52

PÄÄTÖS:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja:

hyvinvointijohtaja Sanna Saarenkoski, sanna.saarenkoski@pukkila.fi

Täytäntöönpano:

Kunnanhallitus

PÄÄTÖSEHDOTUS/kj:

Kunnanhallitus toimittaa kunnan lausuntona Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategian luonnosversioon hyvinvointilautakunnan valmisteleman lausunnon.

PÄÄTÖS:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja:

hyvinvointijohtaja Sanna Saarenkoski, sanna.saarenkoski@pukkila.fi

Jakelu:

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Otteen oikeaksi todistaa
Pukkilassa 19.10.2023


JARNE TAPOLA, VT HALLINTOJOHTAJA

